

କଂଳା ଶା

ମୋହିରାଂଥେମ ନରାନ୍

তেংবানবা অসি করি অমতা লৈত্রিশেন্দো যাইবিবেন শিদবা মহাকু মতুম
অমগী মশক ওইনা মতোমতা লৈরেশ্মী। মতোমতা লৈবেসি নুংগুইত্রুদুনা
তেংবানবা শেল্পে খন্দুনা ‘হঁ’ হায়না ওঁলকে। মঞ্জোনগী ‘নিং’ শিদবা
পুথোক্তে। মখোয় অনী পুল্লবদা মৈ পোক্তে। মৈ, ঈশিং, নুংশিং অঙ্গুলী
চাইনরক্সবা মতমদা মল্লমুদগী গুঞ্চোরক্তে, অসুন্না থৰানমিচাক অমদি
নুমিৎ শেল্পক্তে। তেংবানবা অসি শেল্পবগীদমক্তা যাইবিলেন শিদবনা
অতিংকোক শাইয়োল্লে। অতিংকোক্তা অতিয়া, অশিবা, কোনচিন
তুথোকপা অঙ্গ পোকখিয়ে (পুথোকখিয়ে)। মখোয় অঙ্গগী মধো
শিল্পে, অতিয়ানা তরংখত্তা লৈরিবা পুন্মকী মপু ওইরে, অশিবনা
পোকপা শিবা (শিদেকপা) [খুদম তেংবানবা অমসুঁ তাইবংপান্দা
লৈরিবা থৰানমিচাক্রচিংবা মালেম তাইবংপান্দা লৈরিবা আচৎপা-চতুবা
চিংবা পুন্মকী মপু ওইরে, অশিবনা পোকপা শিবা] অসি শিল্পে
সলাইরেন শিদবনা মচ
অহলবুনা লাইগা মীগা
অনীগী শুপ্পা নিংথো,
অতোন্মনা মালেমতগী
নিংথো ওইহল্লগে
খনখি। নোংমা মচা অনী
কৌশিল্পগা ‘নোংখোংবু
তরেংলক কোইও, মদু
গুন্ডা ইপাগী তাংবল
অসি শিল্পরগে’ হায়রে
ময়ান্দি মতিক মফাই

ମତମଦା ଟିଶିଂଦ୍ରି ଇକୋବା
ଚନ୍ଦନଖିବନି ହାୟାରି ।

ଲେମରେନ ଶିଦବାନା
ଲାଇତିନକୋନ୍ଦା କଥିବା -
ମୁଁଙ୍ଗୋ ସଲାଇରେନ
ଶିଦବଦା ଲାଇତିନକୋନ୍ଦା
କାଞ୍ଚବଦା ମପାରି ଅନିଦିନ
ମାନା ମାନା ପାଯଗଦବା ଘଟୌଳୀ
ଶିଳବା ଲୋଇରବଦା, ମମୌ
ଇବେଶ୍ମା ଯାଇସ୍ତାଦା
ମ୍ରିଓଇବଗୀ ତୋଗଦବା
ତୋରୋଇଦବା, ମ୍ରିଓଇବଗୀ
ମଚ୍ଛ କଯାମୁକ ତାକପିବା
ଲୋଇରବା ମତୁଦା

ଲାନଫମ ଅସିଦା ନୁହାବନା ଯେନକକ ଥାଓ, ଖାରାବନା ଯେନଶୋଇ ଥାଓ, ପାଖଙ୍ଗବନା ଥାଓ ଖୋବୋନ୍ଧା, ଥାଏସୁ ନହା ତା ପାଯଥରେ, ଲାଇନିଂହୌଡ଼ି ମତମୁଦୀ ଖୃଂଲାୟ ଅମତା ପାଯଥିଦେ ହାୟାରି । ଅସୁନ୍ଧା ଶୋକରବା ଅକନବା ଲାନଫମ ଅସିଦା ଲାଇନିଂହୌଡ଼ି ଖୃଂଲାୟ ଅମତା ପାଯଦନା ମାଂଲୋମଦା ଅଦୁମ ଚଞ୍ଗଶିଳ୍ପୀ । ଥାଙ୍ଗନା, ତେଣା ପାନ୍ଦୁନା ଲାଇନିଂହୌଗୀ ହକଚାଂଦଗୀ ଚେଷ୍ଟରକଟ୍ଟ; ଟେନା ଲୈବାକ୍ତ ହେକ ତବଗା ଖୋଇଜୁ ଅମ୍ବୁ-ଲାଇଥମ ଓଇନା ହୋଇ । ମଦୁ ଝାଇ ନୁଂଚେଣା ହେଲୁଗା ହିଦାକ ମରମ ୧୦୮ ଶେମଥି, ଅଶୋକପଶିଂଦା ତୈବଦା ଅଶୋକପା ପ୍ରମମକ ଫହନଥି ହାୟାରି । [ଅଦୁଗା ମୈ ଥାରଗା ଲାଇ ହିଂଚାବଶିଂ ଶୁମଜିଲ୍ଲା । ମରମ ଅସି ଲୈବନା ଖୋଇଜୁ-ଲୈଖାନ୍ଧୁ ଲାଇ ଫତବା ଚଞ୍ଦନବା ହାୟନା ଓସିଗୀ ମୀରୋଲନା ଶୀଜିଗାରି ।] ଲାଇଟିଗା ଲାଇ ହିଂଚାବଗା ଅକନବା ଶୋକରିବା ଲାନଫମ ଅଦୁଦ ସିତା ଖୋଲମ ଓଇନା ଚେନଥରେ ହାୟାରି । ଲାନ ଅଦୁ ଲାଇଗୀ କାଙ୍ଗବୁନା ଲାକଚରେ ହିଂଚାବଗୀ ଲାମ୍ବା ଲୈରଙ୍କରେ ଖରା ଲୈହୋରିବା କାଙ୍ଗବୁ ଅଦୁସୁ ମଥରାଯ ହିଂନବଗୀଦିମତା କାଯଦୁନା ଚେଲାପ୍ରେ । ଲାଇଗୀ କାଙ୍ଗବୁନା ଲାନ ଶୁମ୍ଭେ ହାୟନା ବେଙ୍ଗୁନ ଖୋତୁରେ ।

এনি ব তেঁবানবা মপু মহাক লেবনা মপান নাহ্দৰবা তেঁবানবা আস
লৈবনি, নুমিৎ থা থৰানমিচাক, মালেম্বচিংবনা পরম পথাপ কায়দনা
চঁনবী অমদি মঙ্গল অমসুঁ মৈশা লৈরিবনি। মালেমদা মৈ, ঈশিং,
নুশিং চাঁ কায়দনা লৈবনা উ-ৱা হৌরি, মী, শা, ঙা লৈরি। অশিবা
মীদিদি শম, কোই শাঙ্গঁলোই, মসিতা নতনা মপু মাগী হিয়াই ওইবা
'কোস্মিক রে' কৌবা অমা পীবিৰি, মাগী মতেঁনা লাপখুৰবা
থৰানমিচাক, নুমিৎ, থা, মালেমদা নতনা থৰায় পানবা অচঁ-
চতুবশিংগী মৱক্তু মুদু মতেঁনা পাউ ফাওনিৰিবনি হায়াৱি। মৱম অদুনা
মালেম অসি অতিংবা অমগুয়া খনবা যাই।

ଦୁଇଶିଂଦରୀ ଲଂ ଅହିଂସା ଯାଓନା କୌଖିନିଧିବନ୍ଦୀ ମତୋ ଲୌରଗା ଲାଇ ହରାଉବା ଯେବେଳା ଲୈନଥି ହାୟାଇବା ।

ଲାନ୍ଦା ମାୟଥିରବା ତିନକମ, ଲାଇକମ ଅନୀନା ଅମୁକ ହୟା ଅତିଯା ଶିଦବୁ
ନୀଂଲଙ୍କେ, ଅତିଯା ଶିଦବନା ଚାନବିଦୁନା ହନ୍ଦକି ଥାଂଜ ତରେଣକୀ ଲୋଞ୍ଚ, ମଚ୍ଛ
ଦା ମୈତନା ଫ୍ରି ଫ୍ରି କାନ୍ଧା ଖୃତାଲ୍ୟ ଅଦୁ ପିବିରେ । ଖୃତାଲ୍ୟ ଅଦୁ ଫଳବଦୀ
ଅନୌବା ତେଙ୍ଗେଲ ଅମୁକ ଶେମଗଣ୍ଠନା ଲାନ ଶୋକନବା ଥୌରାଂ ତୋରଙ୍କେ ।
ନୃହବା ଅମସୁଂ ଖାରାବା ଅନୀନା ସନାଗୀ ଚିରୋଂ ପାନବା ଚିଂଲାଇ ଓନଖରେ ।
ଚିରୋଂ (ମରିଟକ୍ତା ଅମତା ପାନବା) ନେଂଶାବଗୀ ଶକ୍ତମ ଲୌଖରେ । ମନା ଓ
ପାଖଙ୍ଗବସୁ ସନାଗୀ ଚିରୋଂ ଅନି ପାନବା “ତୁବି ସନା ଚିରୋଂବା” କୌବିଦୁ
ଓଲ୍ଲାଗା ଲାନ ଚଞ୍ଚନବା ଶେମ ଶବା ହୌରଙ୍କେ ।

ଲାହାନ୍ତେଣୋ ମନାଓ ପାଖିବା ଯେବୁନା ହାୟରଙ୍କେ ଶାନ୍ତ ହେଁଥାନ୍ତ
ଅରୋହିବା ଲାନଫର୍ମ ଓହରସି, ଲୋକ୍ତାଙ୍କ ମାଓବି ରାନା ଖାରା ଶାରୋ ।
ତାକପିରେ । ଅସୁନ୍ନା ବେଶ୍ବୁନ୍ଦ ମରୋନ ଲୋକୁନ୍ଦ ଲାନ ହୌରସି ହାୟନରେ । ଅସୁନ୍ନ
ଶୋକୁଥିବା ଅକନବା ଲାନଫର୍ମ ଅଦୁନା ଥକ୍ତା ଯେଂଲିବା ଲାଇହ୍ୟାଙ୍କା ମିଂପୁ
କୁପୁନା ଯେବୁନରଙ୍କେ । ଅରୋହି ଲାନଫର୍ମ ଅସିଦିଦ ଲାଇନିଂଥୋଦି ଖୁଲାଯ
ପାଯଥରେ । ନୋଂଶାଗୀ ଅକିବା ଖୋଲ୍ଲାଓଗା ଲୋଯନନା ନୁହାବଗୀ ନାଙ୍କା
ଖୋଏଫର୍ମ ହୁନା ଚୋଙ୍ଗକପଦା ଉକଚାନରିଣ୍ଡେ ମିକୁପ୍ରା ନୁହାବା, ଖାରାବଗୀ,
ମକୋକ କକଥରେ । ତାଙ୍ଗାଦୁନ ଲାଇକଙ୍କା ମାନା ପାଯାରିବା ଲୋଓ ଅଦୁ ପାଖଞ୍ଚ
ତଙ୍କା ହଲ୍ଲକପନି, ମନାଓଣି ଥରାଯ କଳଗେ ଖନ୍ଦୁନା ମୈରିଗା ଲୋଯନନା
ପାଇରଙ୍କିବା ଲୋଗୁ ଲାଇନିଂଥୋଗୀ ଲୋନା ଯାଦୁନା ଶାକଥିଯେ । ଲୋଗୀ
ଅକନବା ଶାଫୁ ଅଦୁନା ପାନବଦା ଲାଇନିଂଥୋ ମିକୁପ ଅମତଂ ରାନ୍ଧିର୍ଯ୍ୟେ,
ତାଙ୍ଗାଦୁ ମଙ୍କଦା ଲାଇକଙ୍କା ଲାଇନିଂଥୋଗୀ ଉକ କଳଗେ ଥୌରାଂବଦୁ ଉବଦା
ଲାଇନିଂଥୋନା ମଶାଦଗୀ ଲୋଗ ଶତ୍ରୁନା ଅତିଯାଦା ହନ୍ଜେକଥରେ । ଲାଇ
ମୟାମ୍ସୁ କାଇଦୁନା ଖାରାରୋମଦା ଚେନଶିଳରେ । ହିଂଚାବଗୀ କାଙ୍ଗବୁନା
ଲୈରେଲାଇଦଗୀ ଥଂଚିଲେ ଲାଇନିଂଥୋନା ଅକନବା ଖୋଲ୍ଲାଓଗା ଲୋଯନନା ଚେଗପେ
ଚୋଂଦୁନା ଲାଇକମଗୀ ନାଙ୍କା ଲେପ୍ଲରେ, ମାନା ଉକଚାନରିଣ୍ଡେଦା, ଲାଇକନଗୀ
ମଞ୍କ କକୁନା ଖାରାଦା ଥାଦଥରେ । ପାଖଞ୍ଚବୁ ତିନକନଦା ତାନା ଫାଓଡ଼ିନ୍
ଲେଂଖେ ଖୁଦକ୍ତା ଚେନଶିଳଦୁନା ତିନକମଗୀ ମଞ୍କ କକଥରେ । ତାଙ୍ଗାଦୁନା ନୁମିଂସୁ
ଥୋରଙ୍କେ । ଅସୁନ୍ନା ତିନକମ ଅମ୍ସୁ ଲାଇକମଗୀ ମକୋକ ଅନିଦୋ ଖାରାଦା
ଚାମଥୋରୁଗା ଫୈଜାଦା ହାପୁନା ଶାଗାଇ ଶାଦୁନା ପୁରୁରୁଗା କଂଳାଗୀ ସନଥୋଙ୍କଦା
ଥେତୁନା ଥମଥି ହାୟରି । ମଦୁର ଉସିଗୀ ମିରୋଲନା ମକୋକ ଅନି ଅଦୁରୁ
‘ମଣିପୁରଗୀ ଏମରେମ’ ଶା ହାୟନା ଥଖନଥି । କଂଳାଦା ମୟାମ୍ସା ନୋଶାବଗୀ
ଶକ୍ତମ ଅଦୁ ପାଖିବା ମଶାମକ୍ରା ସେବା ଚଂଚଦୁନା ଲାଂଚଥି ଅମଦି ଥୋଇୟମ ମାଗୀ
କୋକଲେନ ଶକ୍ରା ଶେଷ୍ଵା କୋଯେଂପୁ ନୋଂଶାବା କୋଇଯେଂ ହାୟନା ଥଞ୍ଚନଥି ।
କୋଇଯେଂ ଅଦୁ ପାଖିବା ଯେଂଲଗା ଲାନ ଚଂଚଦା ଲେପ୍ଲା ଲାନଞ୍ଚମ ଫିରାଲ
ଥେଂପା ଗମଜନଥି । ପାଞ୍ଚଲୁସୁ ମଯେଂ ତାଦେ ହାୟରି । C

ପୁକଚେନରୁ ଶେଂଦ୍ରବନ୍ଦି

କରମ କରନ୍ତିନୋ ହାସିବଦୁ ଖଣ୍ଡଦୋକପାୟୁ, ଥାବିଯୁ, ଥାବା ହୈବିଯୁ

ଲୈଙ୍ଗକୀ କୁଳଦା ତମ୍ବା କୁଇନା କୁଳଦା କାରକ୍ରବଦ୍ଧା କାମଲ୍ଲଙ୍ଗଦୁନା ଥିଗଣ୍ଠିବଦ୍ଧା ଶଜିକ ଫାଲ୍ଦୁନା ଯୋଲ୍ଲଗା ଫଂଳକପା ଯାମଥିଦବା ଶେନଫମଦୁ ତଂଶିଦନା ପରିକଳ୍ପନା ଫୋର୍ମ ଫିଲାତପ ଟୋନବା ହେଣରମ୍ବା ମହେରୋଯା, ହ୍ୟୁସୁ ପୁରମ୍ବା ମହେରୋଯା, ଚେକ୍ରି ଯୁମ ଶାବା ଯାଓଡୁନା ଶେଲ ତାଲମ୍ବା ମହେରୋଯା, ପୁଷ୍ଟି ତୌବଣୀ ଫଂଳକପା ଶେନଫମନା ଫୋର୍ମ ଫିଲାତପ ଟୈଖିବା ମହେରୋଯାଶିଂଦଗୀ ବାରିଦିବ କରମ୍ବା ଲୈଙ୍ଗକୀ ଥୋ ପାଯାବିବା କନାନା

ଖେଳବୀଶ୍ଵରବିଗନେ ? ମଥୋୟନୀ ମିଂହ କଣ୍ଠବା ଶେଲ ପୁଥୋକଣ୍ଠିଖା, ଘୁନଫୋର୍ମ ଲୈବିଖିବା, ଫୋର୍ମ ଫିଲଅପ ତୌବିଖିବା, ଲାଇରିକ ଲୈବିଖିବା ଲୈଙ୍ଗକ ଶୁଳ୍ଗି ଓଜା କରନ୍ତୁ ଦା ଇକାଯ ଖୁଲ୍ବବା ଉତ୍ତପୀଶ୍ଵରବିଗନେ, ମାଟେ ଅଥିବା ପୀବା ନାତ୍ରୀ ।

ଅସିଗ୍ନମ୍ବା ତୁଳି ଖୁଲାଇ ଅସିଗୀ ଆଚଂବା ଯୁଦ୍ଧି ଓହିରକ୍ଷଦବୀ ମହେରୋଯାଶିଃ
ଅସିବୁ ଅଫବା ମାୟକୈଦା ପୂରକୁବା ହୋଣିରିବସି କନାନନୋ? ଖଞ୍ଜନବା
ହୋଣିବୀଯୁ ଚୁଲ୍ଲା ଖଞ୍ଜିନିବସୁ ତମ୍ଭୀଯୁ। ଲୈଙ୍ଗକୀ ସ୍କୁଲ ଓଜାନିଦି ହସରଗା
ତୋଙ୍ଗାନ ତୋଙ୍ଗନବା ଥାକ ଖାୟବିଦୁନା ଓେପା ଯାବା ଓେତୁନା ନୟତଦୁନା
ଥମ୍ବିରିବସିବୁ କନାନା ମିଂଧେଁ ଚଞ୍ଗବୀଖରେ? ଓଜା ପୁନ୍ମକ ମଶାଗା ଚାନନା
ଅରାମଲ ଫଂହନିରାବା? ଲଜ୍ଜାଇଗୀ ସ୍କୁଲଦୁମ ମହେରୋଯାଶିଂଦ୍ରି କାରକପା
ଶେନଫଲ୍ଲା ରାଖିବନିନା ଥାମନଗୀ ହୈତୁ ମନାଦା ଯୋମ୍ପନ୍ଦୁ ତୋକୁନା ଥାମାଦା
ଯୋମ୍ପା ତଳବ ପିବା ଲଜ୍ଜାଇ ସ୍କୁଲ ମଶିୟି ଫନା ଯାମା ଯାଓରବନି କାଉବିଗନ୍ତୁ।

ওজা হায়বা শিনফরমসিদি লেইবেসি অঙ্গতা লোয়নদুণা লেইবনিনা
পঙ্গই হায়না তাই। মসিনা ওইগনি ফনা থিনা হায়রবসু, ফনা যাম্বা
ওলেবসু যানীদবগী / পেন্দবগী খোল্লা ওদি অমন্তসু থোরকত্রিবিসি।
লৈঙাকীবু ওইরবসু, লম্মাইগীবু ওইরবসু পুকচেল শেংবীয় ওজা
ওইরবদি, হোয় হৌজিকী মতমসিদি পুকচেল শেংবগা অপঙ্গবগা নক্ত
হল্লকপগ্নম উই। মসি ওইদুনসু পুকচেল শেংদনা অশিংবা শাববুদি
পুকচেল শেংনা অপঙ্গবা শাবীয়।

ହୌଜିକ ମେତ୍ରିକ ପରିକାଶ ହାୟଦେବକୁଳରଙ୍ଗନି, ଲାହାଇ ସ୍କୁଲଶିଳ୍ପିଙ୍କା ଅଫବା
ମହେରୋଯାଶିଂ ଖନ ଖନ୍ଦୁନା ଲୌଥୁଣି, ମଦୁଦୀଗୀ ଖନ୍ଦୋକ-ହାଇଦୋକପଦା
ଲେମହୋବଶିଂଦୁ ସନା ଓନ୍ନା ଶୁଂଦୋକପଦି ଥୋଦାଃ ହାନ୍ତଗ୍ରାମ ଅଦୋମିଗୀ
ମାଙ୍ଗଦା ତାଦୁନା ଲୈରବନି ରାବିରଜନୁ । ଲୈଙ୍ଗକୀ ଥୋଦାଃ ଲୌରିବଶିଂସୁ
ଇଶାଗୀ ଥୋଦାଃ ଚୁମ୍ବା ପୁକଚେଲ ଶେଂନା ପାଞ୍ଚଥୋକପିଯୁ ।

ଶୁଳଶିଂ ଅସିଗୀ ମରମଦା ଥିଦୋକପିୟୁ । ଥାଇନ୍ଦୀ ଲାଯନା ଅମଦି ଲେଞ୍ଚା ଶେଦାନ ଲଞ୍ଚିଦି ଶୁଳ ଲିଖଣପିଲା ହାଯନରିବସି କଦାଯ ଫାଓ ଚୁମ୍ବବଜାଣନୋ ଅଥୁବା ମତମଦା ଥିଦୋକପିୟୁ ନେତ୍ରବଦି ଉସିଗୀ ଅସିଦନ୍ତି ହେଲା ଶାଥିବା ଥୋଦୋକ ରାଥୋକ ଥୋରକପା ଯାରି । ମରାଲ ଲୈବା ଚେଲିବା ଚାକ ଚାପିଂ ପୁଥୋକପିୟୁ । ଅମନା ତୌରଗା ଲୋଯନା ଚେତ୍ତହନବା ତୌବିଗନୁ, ମତୁଂ ତୌଦନବା ମତିକ ଚାବା ଚୈରାକ ପିବା ହୈବିୟୁ । ପୁକ୍ତଚେଲ ଶେଂଜବା, ଅପଞ୍ଜବା

—t—att—att—s

ଶୈମା ଖକତମକ
ବ୍ୟକ୍ତିଗତ ପାଇଁ

ଶେଳ ଥୁମଣୀ
ତ୍ରୁଟିକ୍ ନ୍ୟୂଆ

ଲୋକିତା ଯାଏଗା
ଥିଯାଏନି ଚାରିମାତ୍ରେ